

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ז' כסלו תשפ"ג | דף היומי בבלי: גדרים לו | דף הכולל: גדרים ט.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ע"ב עד תחילת סימן ע"ג.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ג' 'ובזהר הקדוש' עד סוף פרק ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה פרק י עד סוף הפרק (סוף השער)

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

גם בכור, גם אדמוני – השילוב הקטלני שהפחיד את עשו | פנינים וסיפורים בראי הפרשה | פרשת ויצא | 2539

השבוע פגשתי באקראי אדם שאיני מכירו, יהודי יקר
ממוצא אמריקאי שהואיל לעשות עימי חסד ולקחת
אותי ברכבו למקום מסוים אליו הייתי צריך להגיע

הרב ישראל היימן על מה היינו חושבים אם היינו בכזאת סיטואציה של יעקב אבינו

הצפוי בחודשים הקרובים מהיכל הכולל, ר' ירוחם התעניין בפרטי
המקרה עודד אותו ובירך בכל ליבו שיחזור עד מהירה לשיגרה בריא
ושלם כבימי קדם.

לפני שהוא יצא מחדרו של ראש הישיבה פנה אליו ר' ירוחם
וביקש לומר לו עוד דבר אחד. בוודאי אתה מכיר את דברי הרש"י
המפורסמים בפרשת ויצא על הפסוק "והנה מלאכי אלוקים עולים
ויורדים בו", כאשר יעקב אבינו פורש לשינה בבית מלוננו של ריבון
העולמים בהר המוריה הוא שם אבנים סביבו ונרדם. אז, בעודו ישן
וארץ ישראל כולה מקופלת תחתיו הוא חולם על הסולם המוצב
ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכים עולים ויורדים בו. רש"י מביא
את דברי חז"ל שמלאכים אלו היו מלאכים של ארץ ישראל שעלו
לרקיע ולעומתם מלאכי חול"ל ירדו ללוות את יעקב בדרכו לבית לבן.
בוודאי שדברים אלו שנכתבו בתורה הקדושה לא באו לספר
לנו סיפורי היסטוריה מרגשים, הם באו ללמד אותנו מוסר השכל,
מהו המסר שהתורה רוצה להעביר לנו מסיפור החלום הסולם
והמלאכים של יעקב?

השבוע פגשתי באקראי אדם שאיני מכירו, יהודי יקר ממוצא
אמריקאי שהואיל לעשות עימי חסד ולקחת אותי ברכבו למקום
מסוים אליו הייתי צריך להגיע.

במהלך הנסיעה נקשרה בינינו שיחה ידידותית ערה על החיים
ותהפוכותיהם, על חסדי ה' הסובבים אותנו על כל צעד ושעל ועל
דרכי העבודה בדור עקבתא דמשיחא והניסיונות הסובבים אותו.
תוך כדי הדברים הוא סיפר לי שבעודו אברך צעיר, צורב מן השורה
בכולל בלייקווד - עיר התורה של אמריקה, הוא נקלע לסיטואציה
רפואית מורכבת שהצריכה אותו להיכנס ולצאת בתכיפות בשערי
בית החולים לתקופות בלתי קצובות מראש, באותה תקופה הוא
נצרך מכורח הנסיבות לקחת פסק זמן מלימודיו הסדירים בכולל
וללמוד עצמאית בבית ובבית החולים לסירוגין תוך מסירות נפש
לקיום הסדרים הקבועים אותם הוא התאמץ בכל כוחותיו לא לבטל.
מה שהחזיק אותו בתקופה מאתגרת זו הייתה אימרה נפלאה
אותה קיבל מרבו הגאון רבי ירוחם אולשין שליט"א. כאשר הוא
נכנס אליו לבשר לו על ההתמודדות אותה הוא חווה ועל היעדרותו

בה הוא הורגל עד היום, זו מציאות שונה לגמרי, אבל אלו מלאכי אלוקים ועבודת ה' לא פחות ואולי יותר ממה שהיה לו עד היום. שם בבית לבן הוא אמנם לא למד יומם ולילה אלא היה צריך לשמור על הצאן, שם הוא לא יכל לינוק את יראת ה' הנוראה של אביו יצחק, אבל שם הוא העמיד את כרם בית ה', שם הוא יצר את ההמשך בדמות שבטי קה הקדושים אותם הוא העמיד ועיצב דווקא בבית לבן.

ללמדך!! לפעמים יש צורך לצאת, לפעמים יש צורך לעצור את המוכר והטבעי שהורגלנו אליו עד היום. זו לא הפסקה מעבודת ה', אין כאן יציאה החוצה מגרם המדרגות המוביל את הפסגה, זהו שינוי הכרחי, אבל לכל מצב יש ייעוד ולכל סיטואציה יש את הכח לרומם, גם אם זה לא המצב המוכר, גם אם צריך ללמוד מושגים חדשים וכוחות אחרים עדיין יש עבודת ה', עדיין יש שם מלאכים של חוץ לארץ שמלווים את האדם וסוללים לו את הדרך לעלות ולרכוש מדרגות נוספות.

זה החזיק אותי, סיכם האברך באוזני, זה מה שתפס אותי ונתן לי את הכח לשמור על הסדרים ולהבין שגם אם נגזר עלי בהשגחה עליונה לשנות את הנסיבות אני לא צריך לעצור ולחכות שזה יעבור אלא יש לי תפקיד ומטרה דווקא מתוך המצב הספציפי הזה.

לכל אחד מאיתנו מזדמן מפעם לפעם מצב שונה, לפעמים יש מציאות אחרת, זו לא הפסקה אלא דווקא שם לפעמים ניתן לבנות שיעור קומה גדול יותר מאשר בשגרה הרגילה ובעבודת ה' המוכרת. לא מכורח אלא לכתחילה.

פניו של ר' ירוחם הוארו כשהוא המתיק לאברך הצעיר שמולו את הדברים בחן מיוחד, מה היינו אנחנו חושבים לו יצויר שהיינו נמצאים באותה סיטואציה כמו זו של יעקב? שנים רבות הוא עלה ונתעלה בבית אביו ואימו, רכש מדרגות של קדושה ויראה, דרגות נפלאות של עבודת ה', אל השיא הוא הגיע כאשר הוא נטמן בבית שם ועבר לארבע עשרה שנה כאשר הוא לא מניח את ראשו אפילו על מיטה ולא פוסק לשניה אחת מלימוד והתעלות. כעת הוא עומד לפני תקופה שאינה קצובה בזמן בה הוא הולך במצוות הוריו ומחמת ההכרח לבית לבן הארמי שאפילו עשיו פחד לבוא במחיצתו ולכן הוא אמור להיות מוגן שם מאותו רשע, לא מקום סימפטי לאיש תמים ויושב אוהלים ממוצע... מטבע הדברים הוא מבין שההתעלות שהייתה מנת חלקו כל ימי חייו עד עכשיו אמורה להיעצר לתקופה, הוא יעמוד לא להפסיד את מדרגותיו אבל זו תהיה מלחמה לא פשוטה, כאשר יהיה אלוקים עימו והוא ישוב בשלום אל בית אביו הוא יוכל להמשיך ולהתעלות, להוסיף ולצבור מדרגות נפלאות ולהתעלות בעבודת ה'.

החלום הזה בא לשלול את ההרגשה הזו.

רואה יעקב את המלאכים של ארץ ישראל עולים. הוא מבין שאכן, מה שהיה בבית אבא ובישיבה לא יהיה שם בבית לבן, אין אפשרות לעבוד שם את ה' כמו שהוא היה רגיל.

אבל זה לא סוף החלום...

יש גם מלאכים של חוץ לארץ שיורדים ללוותו הלאה, הם מכינים לו גם שם בעומק בית לבן הארמי עבודת ה', נכון, זו לא אותה עבודה

התלמידים פנו לטייסי מסוקים, שטסים נמוך יותר; פנו גם למומחים בצילומי לוויין, אך כולם ענו בשלילה. יום אחד שמע על כך אברך חשוב מכולל 'נחלת משה', והוא אמר: "אנסה לבדוק אצל רעייתי, היא עובדת במפעל בטחוני סודי וייתכן שהיא יודעת משהו"...

כל הבריאה מגלה את שם ה', צריך רק להתבונן ולראות!

מוצקה לטענות הללו, מלבד ציור חובבני של ההרים שניכר עלי שמאן דהו שרטט עליו בכתב ידו או על ידי מחשב את שם ה'. כאשר סיפרו זאת לרב שטיינמן ושאלוהו האם הדבר יתכן, הוא התעלם לחלוטין מן הראיות מהפסוקים ומהציור המזוויף, אך למרות כל זאת הוסיף שמסתבר שאכן ישנה מציאות ששם ה' מופיע על ההרים האלה.

תלמידי הרב ידעו שכל מלה היוצאת מפיו היא מדודה ושקולה, וכששמעו זאת ממנו, ביקשו לבדוק ולאמת את דבריו.

מאחר שלא ניתן ללכת בפועל אל המקום, עקב היותו בשטח ערבי, והדבר גובל בפיקוח נפש של ממש, החלו התלמידים לשאול איש איש במקום מגוריו ולברר אצל מכריהם על כך. הם הגיעו לטייסיים שחזרו בתשובה, ושאלו אותם: "האם

אכן יש ה' במקום הזה (כח, טז)

רבי משה סחייק שליט"א מנאמני ביתו של מרן הגרא"ל שטיינמן וצ"ל, סיפר את הסיפור המדהים הבא:

בשנת תש"ס טענו אנשים, שבהרים מסביב לירושלים ליד הישוב בית אל, קיימת תופעת טבע נדירה עד מאוד. יש שם שרשרת של הרים עם ואדיות ותעלות מסביבם, ופיתולי הואדיות הן בצורת האותיות י'- ה'- ו'- ה', דהינו שכל ואדי יוצר מראה של אחת מן האותיות הללו.

המספרים נסו לתלות את הדבר בכך, שלפי אחד הפירושים היה במקום זה חלום הסולם של יעקב אבינו, ולאחר שקם משנתו אמר יעקב: "אכן יש ה' במקום הזה". מה הכונה "במקום הזה"? שבהרים נתהוותה צורת אותיות שם ה'. אך לא היתה כל ראייה

בתמונת לוויין זו, שבה רואים את התופעה המדוברת, ואילו בתמונות אחרות היא לא נראית כלל, ובנוסף גם הם טוענים שלא ראו דבר כזה מעולם.

לאחר שהתעמקו בדבר, השיבו המומחים שכאשר מצלמים צילום לוויין, מקפידים לעשות זאת בצהרי היום, משום שאז השמש נמצאת באמצע הרקיע, וכך אין השפעה של צל ההרים על התמונה. באורח נדיר, תמונה זו צולמה בשעות הבוקר המוקדמות, וכך השתקפות הצל ניכרה על הוודיות, וניתן היה לראות את שם ה' הנוצר על ידו. זו היתה הסיבה שלמרות שתמונת לוויין של כל ארץ ישראל לא נמכרות וצריך אישורים מגורמי הבטחון כדי להפיצן, תמונה זו נמכרה בשוק החפשי כתמונת נוף, משום שהיא נחשבה לתמונה גרועה, שצולמה בזמן לא מתאים. כשהוסיפו ובדקו את התמונה היטב, ראו התלמידים דבר מדהים: כל אות נוצרה על ידי שטח בגודל קילומטר רבוע, ובגלל זה כלי טיס לא היו יכולים להבחין בכך, אלא רק לוויין המצלם מגובה תשע מאות שלושים מטר.

כולם השתוממו כיצד הרב שטיינמן ידע שיש מציאות כזו של שם ה' על אותם הרים, ללא שבדק זאת באמצעות מסוקים או תמונות לוויין. היה זה ממש גילוי בחוש של הפסוק (תהלים כה, יד) "סוד ה' ליראיו!"

כשהובאה התמונה אל הרב, הוא בדק ראשית היכן נמצאים כל המקומות המוזכרים בגמרא (גטין ח ע"א), כגון 'טורי אמנון' שהוא ההר הגבוה ביותר בארץ ישראל, וקיימות ארבע שיטות לגבי מקומו, היכן מצויים האיים שבים שיכולים להיות מארץ ישראל או לא, היכן ממוקמים גבולות ארץ ישראל, והיכן מקומם של נחל מצרים, נחל צין וים המלח. רק לאחר מכן הוא בדק היטב את התופעה המדוברת של שם ה' המופיע על אותן וודיות, ואישר את נכונותה.

כל הבריאה מגלה את שם ה'. צריך רק לראות זאת בעיניים!
(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

כשטסתם מעל ההרים האלה ראיתם את שם ה' באותם מקומות?"
"לא שמנו לב לדבר כזה", אמרו הטייסים.

הם הוסיפו ושאלו טייסי מסוקים שטסים קרוב יותר אל הקרקע, וגם הם השיבו בשלילה. לאחר מכן הם הצליחו להגיע לאנשים שהתמחו בחקר מפות וצלומי לווינים, אך גם הם לא שמעו על הדבר.

אמרו התלמידים זה לזה: "אם הרב אמר שיש מציאות כזו, בודאי היא קיימת. צריך רק להמשיך ולחפש!"

כאשר סיפרו זאת לאברך חשוב בכולל "נחלת משה" הוא אמר: "אנסה לברר אצל אשתי אם היא יכולה לבדוק את זה". לתמיחת התלמידים כיצד האשה קשורה לענין, הסביר האברך שאשתו עובדת במפעל בטחוני סודי, ויתכן שהיא שמעה על כך.

למחרת חזר האברך אל התלמיד ואמר: "מצאתי! בפתח המפעל יש תמונה ענקית בגודל שני מטר על ששה מטר של ארץ ישראל, והיא לא מוצבת שם כתמונה סודית אלא כתמונת נוף, ובה רואים בברור את שם ה' המופיע בין ההרים!"

התלמידים שמחו על ההשגחה הפרטית שזמנה להם את אותו אברך, אך שמחתם לא היתה שלמה, מפני שלא ניתן להם להכנס למפעל הבטחוני וגם לא לצלם את התמונה, אך הם אמרו: "אם הגענו עד כאן, והתודענו למידע שלא ידוע לאף מומחה, בואו נתחזק באמונה ובטחון ונמתין לראות מה יהיה. כנראה עוד יתפתחו דברים בענין הזה".

כעבור זמן סיפר בחור שאביו היה בתפקיד חשוב בצבא, וכשהוא השתחרר, החליטו לתת לו במתנה לא פחות ולא יותר את התמונה המדוברת, והוא הסכים להביאה אל הרב כדי שיבחן זאת מקרוב.

כשקיבלו התלמידים את התמונה, הם הביאו אותה למומחים ששאלום מקודם, ואלה עמדו המומים ממראה עיניהם והתפעלו מאוד. התלמידים לא הסתפקו בכך, וביקשו לדעת מה המיוחד

זה מה שהיה קורה ל'אבני המקום' אם הן לא היו חושבות רק על עצמן...

וזאת אומרת עלי ניח, מיד עשאן הקב"ה אבן אחת".
מובא בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שאמר בדרך צחות, כי האבנים רבו ביניהן על מי יניח הצדיק את ראשו, ומאחר שהן חשבו על עצמן - הפכו לאבן אחת. אמנם, אם היו האבנים חושבות על יעקב אבינו ולא על עצמן, הן היו הופכות ל'שמיכה' ולא ל'אבן'...
(רבי אליהו דיסקין שליט"א - נאה דורש)

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כח, יא)
שואל רש"י: "כאן כתוב 'ויקח מאבני המקום', משמע שהוא לקח כמה אבנים, ואילו בהמשך (פסוק יח) נאמר: 'ויקח את האבן אשר שם מראשותיו', משמע שהיתה זו רק אבן אחת.
מבאר רש"י כי באמת יעקב אבינו לקח כמה אבנים, אלא ש"התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו

כולם דיברו על כך שלאה מיועדת לעשו זרחל ליעקב. גם עשו עצמו ידע שמחכה לו אשה אצל דוד לבן - אז למה הוא לא הלך לשם?! ממה הוא פחד?

גם בכור, גם אדמוני - 'השילוב הקטלני' שהפחיד את עשו

עושי, מביאין אדם בכור ושוחטים אותו ומולחים אותו במלח ובשמים וכותבין על ציץ זהב שם רוח טומאה, ומניחין הציץ במכשפות תחת לשונו, ומניחין אותו בקיר, ומדליקין לפניו נרות ומשתחויים לו, ומדבר עמם בלחש. זה שאמר הכתוב כי התרפים דיברו און, לפיכך גנבה אותן רחל".

ובספר "תורה שלמה" (פרשת ויצא, עמוד 1228) הביא בשם מגלת סתרים: "...וכן היו עושים, מביאים איש אדום, וקושרין ומרעיבין מין חיה ויונקת דמו, ושוחטין אותה ומבשלים בדמה בשמים, והטועם יודע להבין כל העתידות והשמות והלשונות כו', והתרפים מגידים עתידות".

אם כן, עשו ידע שכדי לעשות תרפים צריך למצא "אדם בכור" שהוא "איש אדום". עשו, שהיה בכור אדמוני, פחד שברגע שיגיע לבית לבן הוא יהפוך להיות ז"ל, מתוך יסורים איומים, באופן נורא ומחריד, וכיון שכך, לא העז להתקרב אל ביתו של לבן...

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - נאה דורש)

ועיני לאה רכות (כט, יז)

פירש רש"י בשם חז"ל: "רכות - שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה, שהיו הכל אומרים, שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן".

ובמדרש תנחומא מובא: "...אלא כיון שילדה רבקה עשו ויעקב, נולדו ללבן שתי בנות לאה ורחל, שלחו אגרות אלו לאלו והתנו ביניהן, כדי שיטול עשו את לאה, ויעקב רחל, והיתה לאה שואלת במעשה עשו, והיתה שומעת שמעשיו רעים, והיתה בוכה בכל שעה לומר, כך עלה גורלי לרשע הזה".

ואם כן, מאחר שידע עשו שמחכה לו אשה אצל לבן, למה לא הלך לשם?

לפני זמן רב ראיתי תירוץ יפה מאוד, ואינני זוכר היכן ראיתיו. כדי להביא את התירוץ הזה, יש צורך בהקדמה תחלה:

המדרש (תנחומא ויצא אות יב) מבאר מהם תרפים: "למה נקראו תרפים, לפי שהן מעשה תורף, מעשה טומאה. וכיצד היו

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הרב העמים את הזקן על הסירה והחל בהפלגה. אלו הן
שעותיו האחרונות... כאשר הגיע למרחק שלושה ק"מ מהחוף
הוא מתחיל באמירת הווידוי, קורא שמע בכוונה ומתכוון
לקפוץ למים... לפתע הוא שומע צעקה: "רב איד!" -

כשיש מסירות נפש - אליהו הנביא מגיע

פעם התדפק על דלתו של הרב גוי זקן, כבן שמונים, וביקש ממנו בתחנונים להתגייר. "אתה? להתגייר? בשביל מה לך?", ניסה הרב לדחותו, כפי

הסיפור הבא מובא בספר 'זכרון משה' על החתם סופר' זצ"ל: בתקופתו, לפני כמאתים שנה, כהן באחת העיירות הסמוכות לפרשבורג רב תלמיד חכם, שכל התורה היתה פרושה לפניו.

שכתוב ברמב"ם. "עם ישראל סובל", המשיך הרב, "לא כדאי לך, היום זה לא פופולארי להיות יהודי"...

אבל הגוי בשלו: "כבוד הרב, אני מכיר את היהדות מקרוב כבר חמש שנים. אני יודע מה זה שבת, למרות שאיני שומר אותה. אני יודע על תפילין, פסח, ל"ג בעומר, את כל המנהגים אני יודע. הרב, בבקשה ממך, תגייר אותי!".

הרב, שנוכח בכנות דבריו, הסכים לבסוף לערוך את הגיור, והזכיר לו גם את הצורך במילה ובטבילה. הגוי לא התרגש: "אני יודע" אמר, "ואינני נבהל מכך. גם אברהם אבינו מל את עצמו בגיל תשעים ותשע, כשהיה כבר ישיש".

הרב, שלא היה לו נסיון עם גרים, במקום לשלוח אותו לבית החולים, או לרופא מומחה, שלח אותו למוהל העיירה. מוהל העיירה קבל את המכתב מהרב, ומל אותו.

ויהי ביום השלישי למילתו, שכב הזקן על ערש דוי, קיבל חום גבוה וזיהום בכל הגוף. בימים ההם, טרום עידן האנטיביוטיקה, הוא היה נתון בסכנת חיים. הרופאים נואשו מחייו, ולא יכלו לעזור לו במאומה.

כאשר שמע כומר העיירה את הסיפור, התמלא בזעם נורא על היהודים ש"חטפו" אדם זקן וחסר ישע, מלו אותו, וסיכנו את חייו בצורה נוראה. הכומר הודיע חד משמעית: "אם ימות הזקן - נעשה סוף לכל הענין הזה, ונשמיד את כל יהודי העיירה!".

הפחד היה נורא. החלה ספירה לאחור, כולם מחכים שהזקן ימות, ואז...

הרב הבין כי בשלו ארע כל הסער הזה. בצר לו פנה אל ה"חתם סופר", פרץ בבכי עז וסיפר לו את כל הסיפור.

שמע ה"חתם סופר" את הסיפור, קם מכסאו וגער ברב: "רודף, מה עשית?? למה הנך מתעסק עם גרים, הרי אין לך נסיון? למה שלחת אותו למוהל? אדם זקן חייב להגיע לרופא, הוא צריך השגחה".

לא די שה"חתם סופר" לא הרגיע אותו אלא אף שפך עליו קיתונות של תוכחה.

רב העיירה מירר בבכי חסר מעצורים, וכשהוא פוכר ידיו ביאוש זעק: "רבי, עזור לי! מה אעשה עכשיו?!" ה"חתם סופר" שקע במחשבות...

לאחר כמה רגעים פתח ואמר: "אין לך ברירה. תיאלץ לעשות את מה שמספרת הגמרא ורש"י במסכת תענית (יח ע"ב) על בת מלך שנרצחה בידי שני רוצחים, ושני הרוצחים ברחו והסתתרו בעיר לודקיא. הודיע המלך לתושבים שאם תוך שלושה ימים לא יסגירו לידי את הרוצחים - יוציא את כולם להורג. חיפשו בני העיר בכל מקום אפשרי אך לשוא. שני הרוצחים נעלמו כאילו בלעתם האדמה. היו שם שני אחים צדיקים, פפוס ולוליאנוס, שהחליטו להסגיר את עצמם כרוצחי הנסיכה, ובכך יצילו את כל בני העיר מגזרת הכליה שריחפה על ראשם.

הגיעו שני האחים הקדושים לחצר המלוכה, והודיעו בנחרצות: 'אנחנו הרוצחים!' מיד נשלחו שניהם אל הכלא והגזרה התבטלה.

כשהוצאו השנים להריגה, יצאה בת קול ואמרה: 'אין כל מלאך ובריה יכולים להיות במחיצתם'."

[במאמר המוסגר: כולנו מכירים את הסיפור על פפוס שהיה בבית הסוהר, ונפגש עם רבי עקיבא שהקהיל קהילות ברבים, ואמר לו: "אשריך רבי עקיבא, שנתפסת על דברי תורה. אוי לי שנתפסתי על דברים בטלים". שאל הגאון מוילנא: האם להציל עיר שלמה נקרא "דברים בטלים"? ומבאר כי אכן, מול תלמוד תורה זה נחשב כדברים בטלים! אמנם פפוס הציל עיר שלמה מאבדון, אך מול פועלו של רבי עקיבא, שהקהיל קהילות ברבים זה נחשב "דברים בטלים"].

אמר ה"חתם סופר" לרב העיירה: "האחריות מונחת על כתפיך! שמע את אשר תעשה: גש לביתו של הזקן, ואמור לאשה שאתה לוקח את בעלה לרופאים של וינה. דאג לשני גברתנים, שיקחוהו על מטתו לכרכרה. הזהר את הסוסים עד לחוף הדנובה המחבר את הונגריה לוינה. במרחק שבע שעות הפלגה עד לוינה. תשכור סירה קטנה, ורק אתה עם הזקן תעלו על הסירה.

"לכולם תספר שאתה לוקח אותו לפרופסור גדול בווינה, שיוכל להציל את חייו, אבל לך אומר את האמת. הזקן הזה ממילא לא יחיה, שום פרופסור כבר לא יוכל להחזירו לחיים. אם כך, לאחר שלושה קילומטרים מהחוף, כשכבר תהיה בלב הנהר - תטביע את עצמך עם הגוי המתגיר. כאשר תגיע אלינו השמועה כי הרב טבע עם הגוי המתגיר, נוכל לומר לכומר שהזקן לא מת בשל המילה, אלא בעקבות טביעה בדנובה, ואז אולי יש סכוי שישכך כעסו ויבטל את הגזרה".

הרב נרעד. אין מנוס. עליו למסור את נפשו בעבור הצלת בני קהילתו, וכך הוא אכן יעשה...

ראשית כל, הוא מיהר לביתו, אסף את אשתו וילדיו ונפרד מהם בדמעות שלישי, תוך שהוא משאיר להם צוואה מחיים, והוראות ברורות כיצד ימשיכו להתנהל לאחר מותו. הצער היה נורא, הבכיות קרעו את השמים. הזמן בווער, שעותיו של הזקן ספורות. עליו להספיק לקחת אותו לפני שימות. נשיקות חפוזות לילדים, מילות פרידה אחרונות, והרב ממשיך במרוצתו. הילדים מלויים אותו במבטם מבעד לחלון, יותר לא ישובו לראותו עוד... הרב מגיע לביתו של הזקן ומתעניין במצבו. המצב קשה, הזקן כבר מחוסר הכרה, לא מגיב, מצוי כבר עם רגל אחת בעולם האמת. "שמעי לי", פונה הרב אל האשה, "ברצוני לקחת את בעלך אל פרופסור מפורסם בווינה, הוא ודאי יוכל לעזור לו".

"קח אותו", קראה האשה במר יאוושה, "אולי תצליח להצילו". שני הגברתנים נכנסו לביתה, ומיהרו לקחת את החולה הגוסס.

הניחוהו בכרכרה, והסוסים פרצו בדהרה מהירה לכוון החוף. הרב שכר סירה והעמיס עליה את הזקן, לאחר מכן עלה אף הוא לסירה, והתחיל בהפלגה. אלו הן שעותיו האחרונות... הוא מתחיל באמירת הווידוי, קורא שמע בכוונה גמורה ומתוודה על כל חטאיו. כאשר הגיע למקום המדובר, עשה הכנות אחרונות לקפוץ למים, שפתיו רחשו את מלות הווידוי ודברי פרידה מארץ

החיים ומכל יקיריו. לפתע הוא שומע צעקה: "רב איד!".
הוא מסתכל אחורה - "מי זה?".

מאחוריו, בתוך סירה קטנה, יושב אדם הדור פנים, עטור בזקן
ובפאות, וצועק לו: "יהודי יקר! למה אתה בוכה??".

הרב סיפר לו בקצרה את כל קורותיו, ואף את הוראתו של
ה"חתם סופר". היהודי אומר לו בשמחה: "אני רופא, תן לי לבדוק
אותו..." הביט בו הרב בספקנות ואמר: "אין סיכוי, האדם הזה
גוסס ונוטה למות. קשה להאמין שתצליח במה שרבים וטובים כל
כך נכשלו... האם תוכל להחיות מתים??".

"בכל זאת", ביקש היהודי, "תן לי לפחות לנסות". הרב הסכים,
והרופא הצמיד את סירתו לסירת הרב וקפץ לתוך הסירה. הוא
פתח את תיקו והחל לערבב שיקויים ואבקות שונות. לידו שכב
הזקן מחוסר הכרה ומצבו אנוש. אך הרופא לא התרגש ממצבו,
נטל בכפית מעט מן התרופה שרקח, והכניס אותה לפיו של
החולה.

והנה - נס ופלא! ברגע בו נגעה התרופה בפיו - פקח החולה
את עיניו וביקש לשתות מים. הרופא, שנראה כי היה מוכן לתגובה
כזו, החל מיד להשקותו במים. החולה שתה בשקיקה והחל
להזיע - עובדה המעידה על נסיגת הזיהום. כל אותו זמן עמד
הרב בעינים קרועות מתדהמה, ולא אמר מלה.

"אשאר כאן, עד שיישוב למלוא כוחותיו", הרגיע הרופא את
הרב, והתחיל להאכיל את הזקן. כעבור שעה וחצי, הזדקף לפתע
הזקן, התיישב על קרקעית הסירה כשהצבע שב וחזר ללחייו
החוררות.

"לזה חכיתי", אמר הרופא לרב. הוא השאיר לרב מים נוספים
להשקות בהם את החולה, ארז את חפציו ונפרד מהם לשלום
במהירות. הרב הנסער הודה לרופא במלים נרגשות: "לא רק את
החולה הצלת. אלא אף אותי ואת כל בני עירי, אנשים, נשים וטף.
זכית להסיר את הגזרה הנוראה שריחפה עלינו".

הרב והזקן הגר שבו לעיר, והחליטו לרוץ דבר ראשון ולבשר
את דבר ההצלה למרן ה"חתם סופר". עלו על סוס ועגלה והחלו
נוסעים לפרשבורג. באמצע הדרך חזר בו הרב ואמר: "כבר יום שלם
שיושבים עלי שבעה בביתי, אכנס לרגע הביתה להשיב את רוחם".

מודעות אבל גדולות ושחורות קידמו את פניו בכניסה לביתו.
קולות נהי ובכי נשמעו מכל פינה. הוא מיהר להכנס לביתו,
והפתעה היתה מושלמת: "אבא!!!!" זועקים הילדים בתדהמה.
"יקירי", הרגיעם הרב, "לא עת צער עכשיו, קומו מאבלכם.
ממהר אני כעת לרבנו מרן ה"חתם סופר" לספר לו על דבר
ההצלה, וכשאחזור אספר לכם את כל פרטי נס הצלתו".

השמועה על הנס המופלא פשטה בעיירה כאש בשדה קוצים,
רווח והצלה הגיעו ליהודים והשמחה הרקיעה שחקים.
כשהגיע הרב ל"חתם סופר", היה גאון הדור שקוע בלמודו.
הוא הרים אליו את עיניו מן הספר, ואמר לו בחיך: "נו, זכית לנס
גלוי"... ברוח קדשו כבר ידע על הנס שהתרחש.
"רב'ה", צעק הרב בהתרגשות, "כמו מלאך הוא הגיע לנהר,
והביא לנו איזו תרופה"...

"כמו?" תמה ה"חתם סופר", "למה כמו? אכן, היה זה מלאך
אמיתי... אליהו הנביא מלאך הברית, הגיע אליך בשליחותי"...
הרב החוויר כסיד, כאשר הבין את גודל קדושת המעמד בו
עמד... שתיקה עמדה בחלל החדר, שתיקה רווית הוד.

ואז התנער הרב ושאל: "למדנו רבנו, הרי הייתי כאן לפני זמן
קצר, כאשר ריחפה גזרה נוראה על כל בני העיר, מדוע לא פעל אז
רבנו למען ההצלה??".

אמר לו ה"חתם סופר": "אסביר לך. אליהו הנביא לא מגיע
סתם לעולם הזה. אין שום אפשרות שמלאך כה קדוש יגיע
לפרשבורג הגשמית והחולית. אבל כאשר הלכת בנכונות למסור
את הנפש, לזרוק את עצמך לנהר, וכל זה בכדי להציל עיר שלמה
מכליון - השתנה הדין לחלוטין... כשיש מסירות נפש - אליהו
הנביא מוכן להגיע בכל מצב ולכל מקום! אבל ללא מסירות נפש
- הוא בשום אופן לא יגיע!".

אם לא היה יעקב אבינו מוסר את נפשו לחזור אחורה למקום
תפילת אבותיו - הוא היה עלול לאבד את כל הברכות. ברע
שהיה מוכן למסירות נפש - מיד זימנו לו משמים קפיצת הדרך.
אף אנו, אם נמסור את נפשנו לכל מצוה, קלה כבחמורה, נזכה
לסיעתא דשמיא.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק האור, יצחק ויעקב אבינו)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

נדרים דף לז

האם מותר לגנוב דעת רבו?

פיסוק טעמים

שפסק הטעם - הורה לנו הכתוב שלעיתים אסור ולעיתים מותר. (כמוצא שלל רב שמות כ יג)

"ידוע שכאשר אדמו"ר הזקן הגיע אל הרב המגיד, סידר הרב המגיד שאדמו"ר הזקן ילמד יחד עם בנו, ר' אברהם המלאך. והסדר היה שהאדמו"ר הזקן למד עם המלאך נגלה, והמלאך למד עם אדמו"ר הזקן נסתר. כאשר המלאך הי' לומד עם אדמו"ר הזקן נסתר, היה אדמו"ר הזקן מחזיר את מחוגי השעון אחורנית ללא ידיעת המלאך, שלהיותו מופשט ביותר לא הבחין בכך, כדי שהמלאך ילמד עמו נסתר משך זמן ארוך יותר. והסביר שיש היתר על זה - כדאיתא בזוהר "אי לאו דפסקא טעמא להתיבות" לא תגנוב", להפריד תיבת "לא" מתיבת "תגנוב", הוה אסיר אפילו למגנב דעתא דרבי' וכו'".

(דברים ערבים)

דבר פלא מצינו בספר הזהר (סוף פרשת יתרו): "לא תרצח לא תנאף לא תגנב: "לא" - פסקא טעמא בכל הני תלת, ואי לא דפסקא טעמא, לא הוי תקונא לעלמין, ויהי אסיר לן לקטלא נפשא בעלמא, אע"ג דיעבור על אורייתא, אבל במה דפסקא טעמא, אסיר ושרי".

הסבר הדברים: תחת המילה "לא" יש טעם הפוסק בכל שלושת דברות אלו, דהיינו "טפחא". ואם לא היה טעם הפוסק, לא היה תיקון לעולם, והיה אסור לנו להרוג נפש בעולם אע"פ שיעבור על התורה, אבל בזה שיש טעם הפוסק, יורה שאסור והתיר. וכן ב"לא תנאף", אם לא היה טעם הפוסק, היה אסור אפילו להוליד או לשמוח באשתו שמחת מצוה, ובמה שהטעם פסק, יורה שאסור והתיר. וכן ב"לא תגנב", אם לא היה טעם הפוסק, היה אסור אפילו לגנוב דעתו של רב ובתורה או דעת חכם כדי להסתכל בו, או דיין הדין לפי טענה שצריך לגנוב את דעת הרמאי וכו', ובזה

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

באילו שעות אסור לקיים הלוויה למת?

ניתן לשער שרוב הציבור קראו קריאת שמע והתפללו ערבית. ואם החלו בהלוויה בזמן האסור - אנשי החברה קדישא והמלווים שיש בהם צורך לנשיאת המת ולקבורתו, ימשיכו עד לקבורת המת, ואין צריכים להפסיק כדי לקרוא קריאת שמע ולהתפלל, ואף באופן שבסיום הקבורה כבר יחלוף סוף זמן קריאת שמע. אולם, המלווים שאין בהם צורך לנשיאת המת ולקבורתו - יקראו קריאת שמע לאלתר.

[שו"ע עב, ב, משנ"ב ד, ו רח, וביה"ל ד"ה אין; וראה שו"ע נח, א]

האם מותר להלין את המת עד הבוקר?

שצידד, שבכל שעה ושעה שאין קוברים את המת בלילה שלאחר יום המיתה, עוברים על איסור זה. ויש שכתבו, כי למרות שיש שנהגו להקל באיסור זה, והקפידו רק שלא להלין את המת עד הבוקר, ראוי להחמיר באיסור דאורייתא, ולקבורו בלילה. אולם, אם משהים את הקבורה לכבוד המת ולצורכו, אין איסור בהלנתו עד הבוקר.

[משנ"ב עב, ו; בו"מ דרשו, 5]

מה עשה החזון איש כשהלוויה המת חלפה בסמוך לביתו?

ומנהג קדום בישראל - שהמלווה את המת וחפץ לפרוש מההלוויה בטרם הסתיימה, עומד במקומו עד שההלוויה נעלמת מעיניו, או לפחות עד שכל המלווים עוברים על פניו. וכן העידו שנהג בעל תרומת הדשן. וכך מסופר גם על החזון איש, שכאשר הלוויה המת היתה חולפת בסמוך לביתו, היה יוצא ומלווה את המת מעט, והיה ממתין עד לעזיבת המלווים את המקום, ושב לביתו.

[משנ"ב עב, ג; בו"מ דרשו, 2]

אין לקיים הלוויה למת לפנות בוקר, כאשר יש לשער שלא יספיקו לקבורו עד תחילת זמן קריאת שמע (ראה במקורות). ובבוקר, אין לקיים הלוויה אלא בשעה שידוע כי אנשי ה'חברה קדישא' כבר התפללו שחרית, וכן ניתן לשער כי רוב הציבור האמור להשתתף בהלוויה קראו קריאת שמע והתפללו שחרית. ובלילה - אין לקיים הלוויה למת משקיעת החמה ואילך, עד לשעה שידוע כי אנשי החברה קדישא כבר התפללו ערבית, וכן

נאמר בתורה על הרוגי בית דין: "לא תלין נבלתו... כי קבור תקברנו ביום ההוא", ופירשו חכמינו ז"ל, שדבר זה אמור לגבי כל מתי ישראל, דהיינו, שמצות עשה מדאורייתא לקבור את המת ביום המיתה - "קבור תקברנו ביום ההוא"; ואם לא קברוהו עד למחרת, עוברים אלו שהקבורה מוטלת עליהם באיסור "לא תלין". ויש מהפוסקים שכתבו, שאם לא קברוהו לפני שקיעת החמה, אף אם קברוהו בלילה, עוברים על איסור לא תלין. ויתרה מזו, יש

בהלווית המת ישנה תועלת גדולה למת, ומקיימים בה את מצות 'גמילות חסדים' האמורה אף ביחס למתים. ונחלקו הפוסקים בנוגע לשיעור קיום המצוה - יש שכתב, שחובה ללוותו מהלך של ארבע אמות (1.92-2.31 מטרים, לשיטת השונוות) לפחות, ולמצוה מן המובחר, מהלך מיל (960-1,152 מטרים). והמשנה ברורה, בספרו אהבת חסד, מצדד כי הלווית המת עד למקום הקבורה היא חלק ממצות הקבורה הנזכרת לעיל.

* אסור לברך, ללמוד ולהתפלל, בטווח של ארבע אמות מִמַּת, או מִקְבֵּר, וכן לעמוד שם עם ציצית שאינה מכוסה, או תפילין שאינן מכוסות; משום שהמקיים מצוות בגלוי בקירבת המת, נראה כאילו הוא 'לועג לרש', כלומר, לַמַּת, שאינו יכול עוד לקיים את המצוות. אולם, מותר לומר תפילות לעילוי נשמת המת ולכבודו, בסמוך אליו או לקברו; וכן מותר לומר תחינות בסמוך לקברי צדיקים.

* האונן בשבת, לא חלים עליו דיני האנינות, אך יש אומרים שהוא אסור בלימוד תורה, משום השמחה הנגרמת מכך; ויש חולקים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להכניס סידור או מראָה לתיק הטלית והתפילין?

נחשב כתשמיש המיוחד רק לקדושה. ומסיבה זו, גם אם מכניסים בתיק זה סידור בדרך קבע - קדושת הסידור אינה מחשיבה את התיק לתשמיש קדושה. אולם, תיק של טלית שלפעמים מכניסים בו את התפילין ללא התיק שלהן, יש להקפיד שלא להכניס בו חפצי חולין כי אם במקרה הצורך.

[משנ"ב מב, יא; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

טלית אינה נחשבת כחפץ של קדושה, ולכן, תיק הטלית אינו נחשב כ'תשמיש קדושה', ומותר להכניס לתוכו חפצים אחרים. ואף תיק של טלית שמכניסים בתוכו את תיק התפילין, כנהוג, אין הדבר הופך אותו לתשמיש של קדושה, הן משום שאינו משמש ישירות את התפילין, אלא את התיק שלהן, כך שבִּיחַס לתפילין אינו אלא 'תשמיש דתשמיש' של קדושה; והן משום שהוא מיועד גם לחפץ שאינו קדוש, דהיינו הטלית, וממילא אינו

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הלוח היומי

ד' בכסלו | רבי יעקב משה ב"ר זבולון חרל"פ זצ"ל, רבה של שכ' שערי חסד

היום הוא יו"ט במגילת תענית על שמת בו הורדוס שהיה שונא את החכמים.

יארצייט:

- תקע"ג: רבי יוסף דוד ב"ר יצחק זינצהיים זצ"ל, מצרפת, בעל יד דוד.
- תרע"ד: רבי יחזקאל משה ב"ר משה הלוי זצ"ל, ראב"ד בבגדאד.
- תשי"ב: רבי יעקב משה ב"ר זבולון חרל"פ זצ"ל, רבה של שכ' שערי חסד.
- תשמ"ד: רבי שלמה בנימין ב"ר יהודה לייב הלוי אשלג זצ"ל.
- תשנ"ה: רבי חיים נפתלי הערץ ב"ר מרדכי אלטר זליבנסקי זצ"ל, ר"י מאור התלמוד.

במקום לכעוס עליו - תרחם...

פעם הרה"ק רבי שלמה מזוויעל נכנס למקוה בערב שבת, והנה נכנס לשם אדם עצבני ורוטן והחל לצעוק על הרבי ולבזותו והלבין את פניו ברבים, אך הרבי שתק ולא הרגיש שום עלבון אישי. לאחר שיצא, הרבי נתן לו סכום כסף. המשב"ק של הרבי תמה: "מגיע לו עוד מתנה?" אמר לו הרבי: "כאשר יהודי כועס ורוטן חסר לו משהו, כנראה שאין לו הוצאות שבת..."
(טיב הקהילה להגר"ג רבינוביץ - ויצא עמ' קד)

בעת שאנו נתקלים באדם הכועס ופוגע באחרים, נשתדל לא להקפיד עליו, אלא לרחם עליו ולהבין שהוא נוהג כך מתוך מצוקה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il